

Vize budoucího válčení AČR po roce 2040

Praha 2024

Velení Armády České republiky
Vítězné náměstí 1500/5, Praha 6, PSČ 160 01, datová schránka hjyaavk

Schvaluji:
generálporučík Ing. Karel Řehka
náčelník Generálního štábu Armády České republiky

Praha 20 února 2024

**VIZE BUDOUCÍHO VÁLČENÍ
AČR PO ROCE 2040**

PRAHA 2024

ÚVOD	1
STRATEGICKÁ VÝCHODISKA	1
VYMEZENÍ.....	1
JAK VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ OVLIVNÍ OPERACE AČR PO ROCE 2024.....	2
PROSTŘEDÍ K VEDENÍ OPERACÍ PO ROCE 2040	3
CHARAKTERISTIKA „BOJIŠTĚ“	4
 PROGNÓZA ČINNOSTI AČR V RÁMCI BOJOVÝCH FUNKCÍ PO ROCE 2040.....	6
 MANÉVR	6
KINETICKÉ A NEKINETICKÉ PŮSOBENÍ	7
VELENÍ A ŘÍZENÍ.....	7
ZPRAVODAJSTVÍ	8
INFORMAČNÍ PŮSOBENÍ	9
OCHRANA	9
UDRŽITELNOST	10
 PROGNÓZA POTŘEBY VOJENSKÝCH SCHOPNOSTÍ AČR PO ROCE 2040.....	12
 PŘIPRAVENOST.....	12
NASAZENÍ	13
ZASAZENÍ.....	13
UDRŽITELNOST	14
VELENÍ, ŘÍZENÍ A KONZULTACE.....	14
OCHRANA	15
INFORMOVANOST	15
 ZÁVĚR	16

Úvod

Úspěch armády v ozbrojeném konfliktu je jen málokdy dílem náhody nebo nahodilého impulsu. Vítězství je obvykle důsledkem strategických rozhodnutí, učiněných velmi dlouhou dobu před vypuknutím války. Armády, které dokázaly správně odhadnout charakter té příští, přijaly odpovídající doktríny a vybudovaly adekvátní schopnosti, byly obvykle operačně úspěšné od samého počátku. Těm ostatním nezbylo než vyměnit území za čas. Učit se musely až v průběhu bojů. Takový přístup si však armáda určená k obraně státu naší velikosti nemůže dovolit.

Obrana České republiky je založena na aktivním členství v Severoatlantické alianci. Opírá se o silnou transatlantickou vazbu a systém Společné bezpečnostní a obranné politiky EU. Účast v systému kolektivní obrany však nesnímá z Česka odpovědnost za rozvoj schopností, které potřebuje k zajištění obrany svého území¹. Do budoucna nelze zcela vyloučit, že se Česko bude bránit samostatně, a to zejména na začátku případného ozbrojeného konfliktu. Armáda České republiky tedy musí být budována jako integrální část vojenského prvku alianční kolektivní obrany, ale zároveň jako silový komponent národní bezpečnostní strategie.

„Vize budoucího válčení“ představuje vizi AČR o způsobu vedení budoucích operací a z toho vyplývajících požadavků na vojenské schopnosti v období po roce 2040. Vychází z předpokládaného vývoje bezpečnostního prostředí, technologických trendů a zkušeností z moderních konfliktů. Nastiňuje podobu předpokládaného prostředí vedení operací, poskytuje kvalifikovaný odhad podmínek pro vedení operací armády v rámci bojových funkcí a následně vyvozuje obecné požadavky na schopnosti za horizontem roku 2040.

Vize bere v úvahu geopolitickou a strategickou pozici země a hledá také odpovědi na otázky související se schopností AČR zachovat si bojovou efektivitu a uspět v budoucích válkách.

Strategická východiska

Pro úvahy o operačním použití AČR po roce 2040 se vychází z předpokladu členství země v NATO.

Základní podmínkou úspěchu AČR v příští válce je naplnění článku 3 Severoatlantické smlouvy,² což vytvoří technické a doktrinární předpoklady pro samostatné nasazení AČR, ale i pro úspěšné působení AČR v mezinárodním uskupení vojsk v případě aktivace článku 5 téže smlouvy.

Stejně je vnímána důležitost členství v EU a z toho vyplývající naplňování čl. 42.7 Smlouvy o EU.³

Vymezení

Vize se zabývá vedením rozsáhlé válečné operace vysoké intenzity s technologicky vyspělým státním aktérem vyzbrojeným jadernými zbraněmi ve společném operačním prostoru⁴, jehož součástí je území České republiky.

¹ Bezpečnostní strategie ČR 2023 (čl. 84).

² „Aby bylo co nejúčinněji dosaženo cílů této smlouvy, budou smluvní strany jednotlivě i společně stálou a účinnou svépomocí a vzájemnou výpomocí udržovat a rozvíjet svoji individuální i kolektivní schopnost odolat ozbrojenému konfliktu“.

³ „Pokud se členský stát stane na svém území cílem ozbrojeného napadení, poskytnou mu ostatní členské státy pomoc a podporu všemi prostředky, které jsou v jejich moci, v souladu s čl. 51 Charty OSN. Tím není dotčena zvláštní povaha bezpečnostní a obranné politiky některých členských států. Závazky a spolupráce v této oblasti jsou v souladu se závazky v rámci Organizace Severoatlantické smlouvy, která zůstává pro ty členské státy, které jsou jejími členy, základem jejich společné obrany a fórem pro její provádění“.

⁴ Doktrína AČR.

Je přihlíženo k současným schopnostem, předpokládaným zdrojovým a demografickým možnostem zemí, ty ale nejsou považovány za zásadní omezující faktory.

Jak vývoj bezpečnostního prostředí ovlivní operace AČR po roce 2024

V bezpečnostním prostředí se realizují a střetávají zájmy států a jiných aktérů systému mezinárodních vztahů. Odehrávají se zde procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti států. Vzhledem ke svému geopolitickému postavení má Česko malý potenciál ovlivnit bezpečnostní prostředí. O to důležitější je jeho vývoj předvídat a včas činit nezbytné kroky k ochraně bezpečnostních zájmů země.

Bezpečnostním prostředím se detailněji zabývají Bezpečnostní strategie ČR a Obranná strategie ČR. V NATO se predikcí vývoje bezpečnostního prostředí do roku 2043 zabývá Strategic Foresight Analysis 2023. Tato kapitola víze se věnuje dopadům bezpečnostních hrozeb na výstavbu AČR a vedení vojenských operací v budoucnosti.

V politické oblasti hrozí zejména oslabení demokracie a právního státu v kterékoli členské zemi NATO, což by vedlo k ochabování jeho jednoty a k prodlužování času potřebného k dosažení nezbytného konsenzu pro kolektivní rozhodování Aliance. A priori tedy nelze počítat s tím, že v případě ohrožení svrchovanosti a územní celistvosti ČR bude aktivován článek 5 Severoatlantické smlouvy bez prodloužení. Armáda České republiky musí být schopna samostatně plnit roli důvěryhodné odstrašující síly a efektivní válečné armády se schopností samostatného dočasného vedení operací na území republiky alespoň do té doby, než budou přijata opatření kolektivní obrany.

K tomu musí budovat komplexní spektrum schopností ve všech aktuálně stanovených a v budoucnu předpokládaných operačních doménách, prostředích⁵ a funkčních oblastech. Tam, kde to nebude možné v plném rozsahu, je potřeba vytvořit a zachovat alespoň elementární schopnosti a know-how, což umožní jejich relativně rychlé dobudování, pokud to bude nutné. Systém velení a řízení ale musí být kompletně vybudován na všech úrovních, včetně té strategické.

V sociální oblasti očekáváme pokračující trend nízkého populačního růstu, který bude navíc způsoben spíše pozitivním saldem migrace. Migrace a vliv globalizace na českou populaci může vést k tomu, že poroste skupina občanů, kteří nebudou považovat Česko za svůj národní stát a budou se ztotožňovat spíše s virtuálními komunitami než se státem⁶. Omezený populační růst a ztráta loajality vůči národnímu státu u části obyvatelstva pak může mít v budoucnu negativní vliv jak na soudržnost, houževnatost a odolnost společnosti, ale také na rekrutační a mobilizační potenciál populace ve prospěch ozbrojených sil.

Rozvoj obranných kapacit evropských států a soupeření mezi USA a Čínou povedou k růstu cen zbraňových systémů a vojenského materiálu. To bude mít dopad na vyzbrojování armády. Je nepravděpodobné, že by se tento negativní vliv podařilo vykompenzovat růstem rozpočtu na obranu, protože jeho zvyšování bude bránit především potřeba dostat pod kontrolu veřejný dluh.

Domácí obranný průmysl je součástí globálního výrobního řetězce. Může hrát roli dodavatele finálního produktu nebo systémového integrátora. Nelze se ale spoléhat na jeho schopnost rychle plnit dodávky za krizových podmínek, kdy dojde k narušení nastavených dodavatelských vztahů. Domácí obranný průmysl je však velmi důležitý pro vytváření zásob, zavádění nových technologií a zajištění jejich provozní spolehlivosti. Unikátní roli bude hrát v udržení technicky kompetentních lidských zdrojů na území země.

Mobilizační rozvinutí armády i udržení její bojeschopnosti bude z velké míry závislé na zajištění bezpečných dodávek a na existenci dostatečných zásob. Na výrobu sofistikovaných zbraní a zbraňových systémů těsně

⁵ Dnes jsou v NATO formálně stanoveny domény pozemní, námořní, vzdušná, vesmírná a kybernetická. Kromě toho jsou uvažována i elektromagnetická a informační prostředí.

⁶ Mickiewicz, Piotr et al. „Security Environment out to 2035-NUP 2X35, s.13.

před konfliktem nebo v jeho průběhu nelze spoléhat. Pro zachování bojeschopnosti armády je důležitá existence a velikost zásob, schopnost jejich rozptýlení, maskování a ochrany.

Vinou nedostatečných zdrojů bude AČR i po roce 2040 relativně málo početnou armádou, která bude v zásadní nevýhodě v dlouhodobé opotřebovací válce. Jedinou reálnou alternativou je vedení manévrových operací, které jsou méně náročné na spotřebu zdrojů⁷. I tak ale bude potřeba zajistit odpovídající zásoby zbraní, munice a ostatního materiálu pro vedení dlouhodobé operace vysoké intenzity mobilizačně doplněnou armádou. Životně důležité zabezpečení pro vedení války je věcí nejen AČR, ale všech vládních i nevládních institucí včetně civilních kontraktorů.

V technologické oblasti lze předpokládat rozvoj nastupujících a přelomových technologií, které povedou ke stírání rozdílů mezi fyzickým a digitálním světem. Voják bude fungovat v týmu s inteligentními a autonomními systémy, které budou klíčové pro analytické a rozhodovací procesy, podporu i vedení bojových operací. Na ovládání techniky se bude do značné míry podílet umělá inteligence, která bude participovat na rozhodování vojáka při plánování, řízení a vedení bojové činnosti.

Rychlá implementace nejpokročilejších technologií do operačního použití bude zásadní. AČR však není lídrem v technologických inovacích. Proto je nezbytná úzká spolupráce s průmyslovou i akademickou sférou. Armáda musí pořizovat systémy s otevřenou architekturou a dosáhnout schopnosti rychle a flexibilně přejímat technologické inovace civilního sektoru do operačního použití. Jakmile bude k dispozici modernější systém nebo platforma, musí být schopna ihned provést generační obměnu jednotlivých systémů. A to zejména u těch, které jsou spojeny s rychlostí a přesností rozhodovacího procesu⁸.

Prostředí k vedení operací po roce 2040

Prostředí k vedení operací je kombinací proměnných podmínek, okolností a vlivů určujících způsob použití ozbrojených sil.⁹

Do budoucna se předpokládá koordinované vedení operací současně ve všech operačních doménách a prostředích. Reálné válčení se však odehrává simultánně v doménách a prostředích, které jsou v daném okamžiku využitelné, proto není vyloučeno ani formální zavedení dalších.¹⁰

Vlastní a nepřátelské síly budou v nepřetržitém kontaktu v několika anebo i ve všech operačních doménách současně. Týl armády i celé české území budou v dosahu prostředků vzdušného napadení nepřítele, budou nepřetržitě monitorovány z vesmíru a v kyberprostoru.

Je nutné počítat se stále širším použitím vysoce sofistikovaných zbraní a zbraňových systémů. Ve všech oblastech budou hrát významnou roli autonomní inteligentní systémy pro vedení boje. S pokračující proliferací zbraní hromadného ničení, přesunem boje do měst a rozvojem taktických jaderných zbraní bude pravděpodobnější použití jaderných, biologických nebo chemických zbraní.

Prostředí k vedení operací budoucnosti bude mnohem rychleji generovat větší množství vstupů do rozhodovacího procesu. Veškeré bojové i zabezpečovací systémy budou muset v čase blízkém reálnému zpracovávat masivní objem informací z různých platform a zároveň poskytovat data do integrovaného systému velení a řízení, což se neobejde bez zavedení umělé inteligence. Nezbytné bude dosažení integrace napříč všemi doménami v AČR, ale také v celé Alianci.

⁷ Martin van Creveld, Steven L. Canby, Kenneth S. Brower: „*Air Power and Maneuver Warfare*“ Air University Press, Maxwell Air Force Base, 1994, str 12-19.

⁸ OODA cyklus (Observe-Orient-Decide-Act).

⁹ AAP 6

¹⁰ Někdy jsou uváděny domény kognitivní, či podzemní.

Klíčem k úspěchu v příští válce je donutit nepřítele neustále čelit množství různých dilemat ve více doménách současně. Rychlost změny musí být taková, aby nepřítel nebyl schopen pružně reagovat a postupně ztratil iniciativu. Dosažení úspěchu tkví v získání kognitivní převahy nad nepřítelem, která vytvoří předpoklady pro převahu v rychlosti rozhodovacího procesu a manévru sil. Boj o dosažení kognitivní převahy a vnímání reality se povede napříč pěti oblastmi: soutěží o intelektuální převahu, situačním povědomím, získáním multidoménového operačního obrazu, automatizací kybernetických aktivit a vytvářením narativů v čase blízkém reálnému.

Nepřítel povede hybridní operace, jejich součástí budou i vlivové operace cílené na myšlení vojáků a obyvatelstva, psychologické a informační operace, kriminální a teroristické aktivity. Tyto operace budou dominovat v prvních etapách konfliktu. To bude kombinováno s konvenčními bojovými operacemi. Budou stírány hranice mezi vojenskými a nevojenskými aspekty konfliktu.

Charakteristika „bojiště“

Bojiště ve smyslu bojové zóny je prostor, který využívají bojové jednotky k provádění operací.¹¹

Vojenské operace budou vedeny simultánně ve všech doménách. Bude snaha zahajovat boj na maximální vzdálenost s využitím vysoce přesných systémů, které se budou vyznačovat inteligentním chováním a vysokou mírou autonomie. Úspěch v boji bude do značné míry záviset na schopnostech včasného varování, na situačním povědomí v reálném čase a na schopnosti propojit a koordinovat činnosti v jednotlivých doménách.

Bojiště bude pokryto množstvím různých senzorů od vysoce sofistikovaných vojenských až po civilní stacionární kamery nebo dokonce mobilní telefony obyvatelstva. Nebude problém identifikovat koncentraci sil ani přesuny větších jednotek. Pro přežití a zachování bojeschopnosti vojsk bude důležité rozptýlení jednotek a možnost koncentrace palby bez soustředění sil. Secvičení vyšších taktických celků (od brigády výše) po vypuknutí konfliktu nebude možné, protože riziko ztrát spojené se soustředěním většího počtu vojsk v malé geografické oblasti by bylo neúměrné.

Rozsáhlé použití inteligentních zbraňových systémů dlouhého dosahu umožní rychle likvidovat soustředění sil nepřítele v hloubce jeho operační sestavy. Podmínkou je efektivní zpravodajství a systém velení a řízení, který umožní identifikaci cílů a zkrácení doby „senzor-efektor“. Přesná munice umožní nejen snížit kolaterální škody, ale i nároky na logistiku a tím zjednodušit manévr sil. S narůstající délkou konfliktu a degradací schopnosti získávat sofistikovanou, inteligentní municí, se bude zvyšovat podíl méně přesné, technologicky jednoduché munice.

Růst produkce a schopnosti skladování elektrické energie bude využit k zavedení směrových pulzních zbraní s vyšším dosahem a účinností. Tyto letální i neletální zbraňové systémy budou klíčové k eliminaci přelomových platforem nepřítele, jako například dronů, útočících v hejnech.

Budou využívány technologie, sloužící k vylepšování lidských schopností, díky kterým bude možné dosáhnout vojenské převahy s nižším zapojením živé síly. Systémy využívající umělou inteligenci, rozšířenou a virtuální realitu a zařízení syntetické biologie umožní vylepšení lidských psychických a kognitivních schopností.

Na důležitosti budou nabývat všechny druhy manévru. Vedení boje bude značně závislé na vyspělosti komunikační datové techniky a systémech schopných získávat, zpracovávat a předávat informace, podklady a analýzy v čase blízkém reálnému.

Budou navyšovány schopnosti rychlého nasazení a rozmístění jednotek v prostorech bojové činnosti. Jednotky budou schopny rychlého přeskupení podle vývoje situace, což bude mít výrazný vliv na schopnosti

¹¹ AAP 6

manévru a na reakci na činnost nepřítele. Zásadní bude ochrana a mobilita kritických součástí, jako jsou místa velení nebo zásobovací centra.

Získání převahy v kyberprostoru bude zásadní pro ochranu vlastních vojsk a zastření záměru bojových operací. Jednotky musí být schopny dosáhnout a následně i udržovat převahu v kyberprostoru, protože kyberprostor se stane primární komunikační a informační doménou v průběhu přípravy a vedení operace.

Vzhledem k pravděpodobnému rozptýlení jednotek, rychlosti manévru a k udržení momentu překvapení bude kladen důraz na spolehlivé, mobilní, odolné a utajené spojení, které bude umožňovat přenos velkého objemu dat.

Prognóza činnosti AČR v rámci bojových funkcí po roce 2040

Tak malá armáda jako AČR si nemůže dovolit neúspěch na taktické úrovni vedení války. Nikdy nebude mít zdroje a čas na to, aby se učila ze svých taktických neúspěchů. Je proto naprosto zásadní, aby do příští války vstupovala komplexně připravená. V této části vize je na charakter příští války pohlíženo převážně prizmatem „bojových funkcí“. Popis chování AČR v rámci bojových funkcí je předpokladem k tomu, aby bylo možno definovat nezbytné schopnosti a vytvořit operační doktríny AČR pro příští válku.

Bojové funkce jsou definovány aliančními i národními dokumenty s různými odchylkami. Pro potřeby této vize jsou definovány tyto bojové funkce:

- Manévr
- Kinetické a nekinetické působení
- Velení a řízení
- Zpravodajství
- Informační působení
- Ochrana
- Udržitelnost

Manévr

Manévr je základním způsobem, jak se vyhnout zničení vlastních sil úderem protivníka a jak soustředit efekt na požadované cíle. Zahrnuje takové úkoly, procesy a systémy, které obsahují přesuny a použití sil s cílem získat výhodnou pozici vůči nepříteli a sladit použití sil v prostoru, čase i účelu. Přímá palba a kontaktní boj jsou součástí manévru. Velitelé využívají manévru ke koncentraci efektu k dosažení momentu překvapení, šoku a udržení operačního tempa. Na operační úrovni velení představuje manévr prostředek, kterým velitel určuje podmínky boje v prostoru a čase, vstupuje do boje, nebo se mu vyhýbá, či využívá vývoje situace ve prospěch vlastních sil.

Pro zajištění sladění manévru v prostoru a čase napříč všemi doménami je nezbytné vybudovat schopnost multidoménového velení na všech odpovídajících úrovních. Všechny bojové jednotky, prvky bojového zabezpečení a bojové podpory musí být rozptýlené a zároveň integrované do jedné odolné digitální sítě tak, aby byly schopny koordinovaně dosáhnout poziční výhody nebo koncentrovat efekt, avšak bez nutnosti fyzicky koncentrovat síly a prostředky do velkých, snadno odhalitelných celků. Pro dosažení maximálních operačních dosahů¹² v rámci budovaných schopností je nezbytné provázání senzorů a efektorů.

AČR musí mít schopnost vytvářet a nasazovat manévrové prvky na vlastním území i v rámci aliančních operací mimo území republiky. Předpokladem úspěšného přesného a rychlého manévru je interoperabilita v AČR i s aliančními spojenci, státními a nestátními aktéry.

Ve struktuře manévrujících sil a prostředků budou významně zastoupeny autonomní zbraňové systémy. Rychlost manévru na taktické úrovni ovlivní i technologie zvyšující fyzické možnosti člověka. Rozhodovací proces, podporovaný umělou inteligencí, umožní dosáhnout vysokého operačního tempa i rychlosti manévru.

Taktický manévr v konkrétní doméně bude sladěn v prostoru i čase v rámci jednotné multidoménové operace. Simultánní manévrování ve všech doménách bude možné díky analytickým a rozhodovacím procesům podporovaným umělou inteligencí.

¹² Vzdálenost a doba, po kterou je AČR schopna použít vojenskou sílu.

Kinetické a nekinetické působení

Jsou to všechny úkoly, procesy a systémy, které vytvářejí letální i neletální efekt působící na nepřítele, a to napříč všemi doménami. Cílem je degradovat schopnosti nepřítele a podpořit nebo umožnit operace vlastních sil. Tato funkce může zahrnovat prostředky několika druhů sil v rámci několika domén, a to včetně přímé i nepřímé palby, vzdušných útoků, ale i psychologického nebo informačního působení. Dává veliteli schopnost působit na fyzický komponent bojové síly nepřítele, mít vliv na morální komponent a ovlivňovat vůli nepřítele bojovat¹³.

Prioritou v oblasti společného kinetického a nekinetického působení je dosáhnout schopnosti koncentrovat palbu, případně efekt bez nutnosti fyzicky koncentrovat síly. Palby i nekinetické působení musí být přesné, efektivní, ekonomické a správně sladěné v prostoru, účelu a čase.

Předpokladem efektivního kinetického i nekinetického působení je maximální zkrácení doby mezi zjištěním cíle, dosažením požadovaných efektů a jejich sladění v rámci všech operačních domén. AČR musí mít velmi rychlý rozhodovací proces na všech úrovních velení, se schopností koordinovat údery a efekty ve všech operačních doménách, který je plně integrovaný do systému Aliance, ale má schopnost fungovat i nezávisle. Systémy se schopností kinetického i nekinetického efektu budou ve významné míře autonomní nebo polo autonomní, se schopností působení s omezeným lidským rozhodovacím faktorem.

V pozemní, vzdušné a kybernetické doméně musí být vybudovány schopnosti, které zajistí komplexní provedení společných paleb a odepření přístupu do zájmových oblastí, včetně schopnosti dosažení dominance v elektromagnetickém prostředí.

V pozemní a vzdušné doméně musí AČR usilovat o schopnost detekovat nepřítele a vést efektivní přímou i nepřímou palbu na větší vzdálenost než nepřítel. V žádném případě však nesmí nepříteli v této oblasti dopřát převahu. Musí mít schopnost nepřímou palbou zabránit nepříteli v manévru minimálně v taktické a operační hloubce, a to včetně manévru leteckých základen. Realistická a jasně demonstrovaná schopnost provedení jednotlivých úderů na strategickou vzdálenost pak bude mít odstrašující efekt, „prodrazí“ nepříteli případný útok a umožní AČR působit jako rovnocenný partner v Alianci.

V oblasti nekinetického působení musí mít AČR výrazně rozvinutou schopnost elektromagnetického boje na všech úrovních, vést navigační boj, signálové zpravodajství a vysoce efektivní management elektromagnetického spektra. Musí vést psychologické operace s cílem ovlivňovat obyvatelstvo v zájmové oblasti ve svůj prospěch. Dále pak musí vést informační operace a zvyšovat odolnost vlastních vojáků i obyvatelstva proti psychologickému působení ze strany nepřítele.

Velení a řízení

Jedná se o schopnosti a systémy, které umožňují velitelům efektivně uplatňovat velitelskou pravomoc nad všemi podřízenými silami prostřednictvím integrace všech bojových funkcí. Velení a řízení zahrnuje osoby, štáby, procesy, taktické činnosti, sítě, místa velení, komunikační a informační systémy. Každá z těchto složek je kritická pro efektivní rozhodování a udržení operačního tempa potřebného k porážce nepřítele. Velení a řízení integruje všechny systémy, bojové funkce, strategii, operační umění, plánování, hodnocení rizik i rozhodovací proces v jednotný celek.

Proces velení a řízení po roce 2040 bude vysoce technologickou záležitostí, jejíž součástí bude maximální využití umělé inteligence pro analýzu velkých objemů dat a přípravu variant řešení. Rozhodujícím prvkem však zůstane osobnost velitele a schopnost štábů na všech úrovních velení. I když moderní technologie umožní poměrně detailní plánování a přesné rozhodování i na vyšších úrovních velení, výkon těchto

¹³ Klíčovými komponenty nekinetického působení jsou strategická komunikace, informační operace a vztahy s veřejností. Na operační úrovni je součástí této funkce i *Joint Targeting Process*.

rozhodnutí a adaptace operačních plánů podle podmínek rozvíjejícího se boje bude záviset na schopnosti velitelů samostatně se rozhodovat podle aktuální situace. Multidoménové operace budou vyžadovat schopnost pochopit situaci nejen ve vlastní doméně, ale i porozumět dění ve všech ostatních a pochopit vlastní roli ve vztahu k ostatním doménám. To bude klást nároky na kvalitu velitelů a jejich štábů a na technologické nástroje jejich podpory.

Architektura a schopnosti systému velení a řízení AČR budou zásadní pro dosažení a udržení převahy nad nepřítelem v kognitivních funkcích a pro rychlost rozhodovacího procesu AČR. Bez nich nebude mít armáda s omezenými zdroji šanci na vítězství.

Vedení operací v multidoménovém prostředí vyžaduje zpracování, fúzi a distribuci velkého množství informací z různých zdrojů. Umělá inteligence bude hrát zásadní roli v nepřetržitém analyzování a vyhodnocování situace na bojišti a automatické distribuci informací uživatelům při realizaci procesů velení a řízení. Vedení operace bude zajištěno centralizovaným rozhodováním se zvýšenou mírou decentralizovaného provedení. Užití umělé inteligence zkrátí dobu nutnou k plnění procesů.

Sdílení utajených informací v reálném čase bude klíčové při vytváření společného obrazu bojiště, zahrnujícího všechny operační domény. Procesy plánování a rozhodovacího cyklu budou významně urychleny využitím kvantové technologie, neuronových sítí a jiných soudobých technologií podporujících umělou inteligenci. Projeví se to zejména v procesech náročných na čas, jako jsou varianty zasazení sil a prostředků nebo monitorování aktivit na bojišti. Všechny součásti rozhodovacího procesu budou muset odolávat působení dezinformací. Pokročilá datová analýza a distribuce relevantních dat od senzorů k efektorům umožní realizaci vysoce efektivního targettingu a rychlou reakci na změny na bojišti.

Náročnost míst velení z hlediska počtu personálu se sníží díky využití umělé inteligence a vyspělých rozhraní člověk-stroj. Vzdělávání a výcvik příslušníků štábů všech úrovní budou orientovány všestranně a multidoménově. Štáby budou standardně doplňovány předurčeným, vysoce odborným personálem z aktivní zálohy nebo personálem, který bude mobilizován z civilní sféry.

Zpravodajství

Zpravodajství představuje soubor schopností, činností, systémů a úkolů zaměřených na identifikaci hrozeb a k porozumění prostředí k vedení operace. To je nutná součást úspěšného rozhodovacího procesu. Je to potřebné pro další bojové funkce jako například kinetické a nekinetické působení, manévr nebo ochrana sil.

Hlavním úkolem zpravodajství je podpora rozhodovacího procesu velitelů na všech úrovních velení a řízení. Zpravodajská podpora je založena na efektivním, přesném a rychlém provedení zpravodajského cyklu, který zahrnuje proces řízení, shromažďování, zpracování a šíření zpravodajské produkce.¹⁴ Adekvátně strukturovaný systém zpravodajské podpory je nezbytným předpokladem pro dosažení potřebné rychlosti a efektivity rozhodovacího procesu a kognitivní převahy nad nepřítelem.

Rostoucí komplexita prostředí k vedení operací povede k tomu, že bude nutné využívat rozsáhlé vojenské i civilní znalostní báze a expertízy k podpoře synergického efektu v multidoménovém prostředí. Zkracování varovací doby způsobí, že bude nutné přizpůsobit organizační strukturu systému zpravodajské podpory.

Pro získání převahy nad nepřítelem musí být implementovány takové technologie a procesy, aby doba mezi zjištěním cíle a působením efektoru byla výrazně kratší než u nepřítele. Schopnost zpravodajské podpory musí být přítomna i na nejnižší úrovni velení a řízení.

Systém zpravodajské podpory bude založen na velkém množství a široké škále automatických i autonomních senzorů, které budou pracovat v různých oborech shromažďování informací. Budou

¹⁴ Definice dle AJP-3.

propojitelné do rozsáhlejších sítí. Zpravodajské informace budou distribuovány adresně a v čase blízkém reálnému. Významnou roli bude hrát kosmický průzkum a zpravodajství z otevřených zdrojů. Prvky systému zpravodajské podpory musí být navrženy s ohledem na kybernetickou bezpečnost tak, aby byly chráněny před kybernetickými hrozbami.

Informační působení

Informační působení (IP) sdružuje aktivity, které jsou nutné k formování informačního prostředí pro zajištění efektivního působení vlastních sil, ale současně zajistí omezení vůle a schopnosti nepřítele pochopit probíhající děje a dosáhnout jeho cílů. Zahrnuje především zajištění dostupnosti potřebných informací napříč všemi stupni velení vlastních sil.

Informační prostředí je nestabilní a neustále se mění. Význam a vliv IP na vedení operací se bude zvyšovat. Vedení operací bude vyžadovat vzájemné propojení efektů ve fyzické, kognitivní i virtuální části informačního prostředí. Obrana vlastního informačního perimetru bude vyžadovat schopnost trvalé adaptace ve způsobu ochrany personálu a vlastních informačních systémů.

Kognitivní válčení¹⁵ se stane dalším nástrojem k podpoře útočného i obranného manévru. Poznatky o lidském vnímání ve spojení s vývojem informačních technologií rozšíří tradiční schopnosti vedení informačního boje. Umožní lépe cílit na vybrané jednotlivce a skupiny. Využití deepfake¹⁶ obsahů a jejich působení na myšlení jednotlivců i skupin povede k zavedení nástrojů pro rozeznání zmanipulovaných informací a také k provedení protipatření.

Pro zachování přístupu k informacím bude nutné ovládat informační infrastrukturu státu a řídit dostupnost služeb pro působení v elektromagnetickém prostředí. Přední technologické firmy se stanou součástí zajišťování bezpečnosti a boje v informačním prostředí. K zajištění autenticity informací budou používány systémy, které budou umět ověřit původce informace a integritu přenosových cest. Ve veřejné části IP bude kladen důraz na ověřování online informací, identifikaci nepřátelského informačního působení. Klíčovou součástí obrany proti IP nepřítele bude ale vlastní, aktivní strategická komunikace, poskytování pravdivých informací a vyvracení lživých narativů nepřítele.

Ochrana

Ochrana sil obsahuje úkoly, procesy a systémy, které zabraňují anebo omezují možnost odhalení vlastních sil, působení efektů na vlastní síly a minimalizuje případné škody a ztráty. Cílem ochrany sil je udržet jejich bojovou efektivitu a zachovat svobodu manévru. V podstatě se jedná o vše, co činí vlastní síly obtížně detekovatelné a zasažitelné. Je-li území republiky součástí operační oblasti, je ochrana sil provázána s ochranou kritické infrastruktury státu a obyvatelstva.

Nezávisle na tom, v jaké vzdálenosti od českého území nastane pozemní kontakt s nepřítelem, bude území státu v dosahu kybernetických, informačních, vesmírných i vzdušných prostředků nepřítele. Pro zachování fungování státu, vojenských operací i podpůrných činností na území republiky i bojové efektivitu vojenských jednotek, je nezbytné mít efektivní obranu proti působení z vesmírné domény, informačnímu působení, kybernetickým operacím i protivzdušnou obranu objektů a manévrujících sil.

¹⁵ Snaha ovlivnit psychické a kognitivní schopnosti člověka ve vztahu k vybraným tématům a situacím. Operace kognitivního válčení útočí na společenské entity, veřejné a státní instituce. Pokoušejí se měnit hodnotový systém. S využitím moderních technologií se snaží o manipulaci lidské mysli.

¹⁶ Technologie umělé inteligence, která vytváří falešná videa a fotografie, jež se dají jen velmi obtížně rozeznat od reality.

Ochrana proti informačnímu působení nepřítele na civilní obyvatelstvo i vojáky bude zaměřena na potírání škodlivých narativů prostřednictvím efektivní a srozumitelné strategické komunikace.

Při zajištění kybernetické obrany civilní infrastruktury i vojsk budou důležité společné krizové postupy armády s ostatními státními i nestátními institucemi a společnostmi. Nezbytná bude obrana kybernetického prostoru a ochrana dodavatelského řetězce. Využití technologie umělé inteligence bude nezbytné pro aktivní vyhledávání hrozeb, penetrační testování a provoz bezpečnostních operačních středisek pro kybernetické hrozby.

Ochrana před působením nepřítele prostřednictvím vesmírné domény bude založena na monitorování orbitálního pohybu satelitů nepřítele, jejich schopností a přijímání adekvátních protiopatření. Kinetické působení proti prostředkům vesmírné domény nepředpokládáme, avšak elektromagnetické a kybernetické působení bude běžnou součástí obranných opatření.

Cílem protivzdušné obrany (PVO) zůstane zabránit nepříteli v úspěšném provedení úderu ze vzdušné domény. Tím bude vytvořen časový prostor pro přechod do válečného stavu a zahájení operací AČR. PVO bude chránit civilní obyvatelstvo, státní aparát, klíčovou infrastrukturu i bojové schopnosti AČR. PVO musí být efektivní i proti perspektivním prostředkům vzdušného napadení od jednoduchých dronů, přes balistické rakety po manévrující hypersonické prostředky. Tato obrana zahrnuje i aktivní působení proti prostředkům vzdušného napadení ještě před jejich odpalem.

Ochrana sil bude na bojišti zajištěna pomocí principů hodnocení hrozeb, řízení rizik, stanovování pořadí důležitosti. Klíčem k přežití vojsk bude rozptýlení sil, klamání, maskování, taktický manévr. Poroste význam opatření proti zbraním hromadného ničení a před únikem průmyslových škodlivin způsobených vojenskou činností. AČR musí disponovat systémy odolnými proti elektromagnetickému impulzu.

Místa velení budou mít schopnost rychlého rozvinutí, složení a přesunu, budou disponovat schopnostmi a prostředky aktivního a pasivního maskování. Musí mít schopnosti autonomní činnosti bez závislosti na vnějších energetických zdrojích s využitím alternativních variant zajištění elektrické energie s minimálním vyzařováním. Místa velení budou mít schopnost rozptýleného rozmístění se vzájemným propojením a sdílením dat v cloudovém prostředí se schopností přenosu funkcionalit bez výsledného narušení systému velení a řízení.

Klíčem k ochraně sil je jejich rozptýlení do malých, mobilních celků propojených prostřednictvím pokročilých systémů velení schopných soustředit efekt v místě, čase, prostoru i účelu.

Udržitelnost

Udržitelnost zahrnuje všechny úkoly, procesy a systémy, které zabezpečují podporu a služby pro zachování volnosti manévru i ostatních akcí, operační dosah a dlouhodobou použitelnost vlastních sil. Zahrnuje přípravu personálu, logistické zabezpečení nebo zdravotnické a ženíjní zabezpečení.

Udržitelnost je nezbytná pro zachování operačního tempa a pro schopnost obstát v dlouhodobém konfliktu.

Kritickým aspektem bude komplexní logistické zabezpečení. Strategické sklady zásob, operační logistické základny a zásobovací centra budou vysoce zranitelnými prvky. Multidoménové operace si vyžádají komplexní změnu přístupu k ochraně a distribuci zásob. Ochrana zásobovacích center a skladů bude první prioritou zajištění udržitelnosti.

Vzhledem k předpokládaným dlouhodobým a intenzivním operacím a omezeným sdíleným kapacitám obranného průmyslu na území států NATO a EU bude druhou prioritou dosažení dostatečného objemu vybraných zásob rozhodujících druhů munice na minimálně 60 – 120 dnů operačního úsilí.

Systém logistického zabezpečení bude založen na sdílení výrobních, přepravních, skladovacích a opravárenských kapacit průmyslu a služeb. K tomu bude nutné přizpůsobit národní i evropskou legislativu. Požadovaný systém umožní transformaci výroby pro potřeby válečného úsilí.

Třetí prioritou bude řízení logistického zabezpečení v prostoru vedení boje. Důraz bude směřován na vysokou mobilitu zásob a operativní řízení jejich distribuce.

Vysoce pravděpodobný je přechod od automatizovaných systémů logistického zabezpečení k autonomním a dále k zavedení robotických bezosádkových zásobovacích a přepravních platforem, především na předním okraji válčiště. Robotické prostředky budou využity k provádění rutinní preventivní údržby a k vyskladňování a distribuci zásob. Vyšší účinnost a monitorování zásobovacích úkolů logistiky budou podpořeny datovými sítěmi s cloud službami spolu s podporou modelů fungujících s využitím umělé inteligence. To vše umožní udržovat konsolidovaný situační přehled o udržitelnosti a stavu zásob v reálném čase a zlepšit plánování logistického zabezpečení.

Pro zdravotnické zabezpečení budou možnosti zdravotnického personálu posíleny rozšířenou virtuální realitou, robotikou, umělou inteligencí, telemedicínou a biosenzorikou. Tyto technologie pomůžou udržet vysokou bojeschopnost vojáka tím, že umožní jeho léčbu na dálku a zkrátí čas na jeho léčbu. V dlouhodobém konfliktu bude nezbytné opustit zažitě stereotypy špičkové péče o jednotlivé raněné, ale cílem bude vrátit do boje maximum vojáků v co nejkratším čase. V dlouhotrvajícím konfliktu bude nutno akceptovat realistické standardy zdravotnické péče.

3D tisk a aditivní výroba budou přispívat ke snížení rozsahu vyvážených zásob. Schopnost výroby náhradních dílů, včetně syntetických dílů pro medicínské účely sníží nároky na fyzickou přítomnost logistických a zdravotnických specialistů na bojišti a zvýší bojeschopnost jednotlivců a techniky.

Významným faktorem bude nedostatek lidských zdrojů. Nedostatek personálu bude možno částečně kompenzovat zaváděním vysoce inteligentních technologických systémů a umělé inteligence do všech činností armády. Systém přípravy aktivní zálohy bude propojen s vybranými civilními studijními obory, což umožní příslušníkům aktivní zálohy získat potřebnou praxi.

Design sil se musí podřídít požadavkům na jejich udržitelnost v dlouhodobém konfliktu. Síly musí být přizpůsobeny pro působení v aliančních uskupeních, ale při zachování udržitelnosti.

Prognóza potřeby vojenských schopností AČR po roce 2040

Popis použití Armády České republiky v bojových funkcích v předcházejících kapitolách vytváří základní představu pro definování nezbytných vojenských schopností pro úspěch v příští válce. V této vizi je vojenská schopnost definována jako: „Schopnost dosáhnout požadovaného efektu ve specifickém prostředí k vedení operace“. Pro určení požadovaných vojenských schopností byla zvolena hierarchie členění schopností používaná NATO a EU¹⁷.

- Připravenost
- Nasazení
- Zasazení
- Udržitelnost
- Velení, řízení a konzultace
- Ochrana
- Informovanost

Připravenost

Připravenost je schopnost zajistit, připravit a udržovat dostatečnou a účinnou bojovou sílu. Sem je řazena početní naplněnost jednotek a štábů, jejich příprava a výcvik. Budování vlastních obranných kapacit, plánování obrany a schopnost vyvíjet a implementovat odpovídající doktríny. Dále zahrnuje budování vazeb a vztahů s nevojenskými aktéry na strategické i operační úrovni.

Nezbytným předpokladem pro přípravu na budoucí konflikt je existence takového legislativního prostředí, které bude umožňovat průběžné budování obranných kapacit a přípravu na nastupující krizi.

Pro dosažení personální naplněnosti musí mít armáda schopnost získat lidské zdroje nezbytné pro fungování v demografických a sociálních podmínkách po roce 2040. To znamená rekrutaci profesionálních vojáků i vojáků aktivní zálohy pro mírovou armádu. Stát bude muset zvážit nové formy povinné či dobrovolné vojenské služby pro přípravu záloh a musí mít schopnost mobilizovat lidské zdroje v případě ohrožení.

Armáda musí překonat současné potíže se získáváním personálu, které jsou způsobené kombinací negativního demografického vývoje, zhoršujícího se zdravotního stavu mladé populace a neschopnosti armády konkurovat na trhu práce. AČR musí mít schopnost pružně reagovat na aktuální vývoj trhu práce s cílem získat a udržet nezbytné specialisty. V případech, kdy je to možné, musí být armáda schopna upravit podmínky služby specialistů tak, aby ji mohli vykonávat i lidé s fyzickým omezením.

V oblasti výstavby sil musí být AČR schopná analyzovat zkušenosti z moderních konfliktů, správně předvídat charakter toho příštího a tyto znalosti pak aplikovat do odpovídajících schopností, organizační struktury sil, zavádění technologií, doktrín a přípravy. AČR musí umět zavádět inovace rychleji než nepřítel. Musí maximálně zkrátit cyklus „problém-inovace-zavedení řešení“. Při vývoji a zavádění nových technologií má vedoucí postavení průmysl. AČR musí umět navázat velmi těsnou spolupráci s průmyslem v technologicky náročných oblastech a nastavit systém rychlého přejímání nových technologií.

V prostředí vedení operací nebude v budoucnosti možné v průběhu konfliktu provádět přípravu a secvičení větších jednotek a formací fyzickým soustředěním sil a prostředků v jednom prostoru, protože by to ohrozilo jejich ochranu. AČR musí mít umět secvičit jednotky i připravovat velitele a štáby tak, aby dokázali

¹⁷ IMSM-0028-2020 (INV), Distributon of the Bi-SC Capability Codes and Statements 2020 ze 7.2.2020
EEAS(2020) 237 REV3), EU Capability Codes nad Statementts 2020 – EU CCS 2020 ze dne 17.4.2020.

využít velmi pokročilé simulační a komunikační technologie a nebylo díky tomu nutné, v průběhu konfliktu, soustřeďovat větší síly v jednom prostoru.

Nasazení

Nasazení je schopnost soustředit síly, přesunout je do prostoru nasazení a integrovat do sestavy operačních sil¹⁸. Po splnění úkolu je stáhnout zpět.

Tento soubor schopností bude významně ovlivněn technologickým vývojem v oblasti umělé inteligence, robotických a autonomních systémů a rozvojem digitalizace a interkonektivity. Rychlost nasazení bude rozhodující pro včasnou reakci na rychlé a nepředvídané změny bezpečnostního prostředí.

Česko musí mít k dispozici dostatečně robustní infrastrukturu pro přijetí kontingentu aliančních sil, jeho integraci do systému velení a řízení, fyzické rozptýlení a manévr. Kromě toho musí existovat schopnost zajistit průjezd aliančních sil naším územím. Personál, materiál, průmysl, logistické zásobovací trasy a prostředky musí být připraveny k zapojení do „podpory hostitelskou zemí“ (HNS)¹⁹.

Jednotky AČR musí umět bezproblémovou integraci do systému velení a řízení Aliance a v doktrinální oblasti musí být naprosto kompatibilní s alianční formací, do které budou integrovány. Mobilita a přepravitelnost jednotek AČR musí být minimálně na stejné úrovni jako u aliančních jednotek, v jejichž sestavě budou zařazeny. V případech, kdy je to vyžadováno, musí být přepravitelné letecky. AČR musí mít schopnost přepravy jednotek speciálních sil a schopnost vzdušné evakuace českých občanů ze vzdálených oblastí vlastními prostředky.

Zásadní bude růst poměru víceúčelových platforem a podpůrných platforem, aby se snížila logistická náročnost a přítomnost při nasazení sil. Nanomateriály umožní využití lehčích a mobilnějších bojových a podpůrných platforem. Rozvoj v oblasti biopaliv a alternativních paliv sníží nároky na logistickou přepravu a rozsah nároků na zásobení nasazovaných sil palivem.

Zasazení

Zasazení je skupina schopností, které umožňují vojskům manévrovat, provádět útočné i obranné operace a porazit nepřítele.

Klíčovou schopností je sladit manévr všemi druhy sil, ve všech operačních doménách současně, a tím dosáhnout poziční výhody a požadovaného kinetického i nekinetického efektu na nepřítele. Rozhodovací proces armády musí být rychlejší než rozhodovací proces nepřítele. Ve fyzických doménách je zásadní schopnost soustředit palbu (efekt) bez nutnosti soustředit síly.

Ve fyzických doménách musí mít AČR kinetický dosah na větší vzdálenost než nepřítel, musí mít schopnost zabránit nepříteli v přístupu do bojové zóny, přesouvat a přeskupovat síly. Na taktické úrovni musí mít schopnost zahájit boj na větší vzdálenost než nepřítel. Armáda musí jasně demonstrovat schopnost provést jednotlivé přesné údery z pozemní i vzdušné domény na velkou vzdálenost jako součást konvenčního odstrašování.

Vesmírná doména se stane běžnou fyzickou operační doménou. Armáda musí mít minimálně schopnost vytvořit si obraz o situaci na oběžných drahách, pochopit její vliv na vlastní operace a zahrnout to do plánovacího a rozhodovacího procesu. Musí rozumět vlastním slabším a závislosti na produktech a službách vesmírné domény, být schopna minimálně pasivní ochrany a mít funkční postupy pro výpadek produktů a služeb vesmírné domény.

¹⁸ Reception, Staging, Onward Movement and Integration - RSOMI

¹⁹ Host Nation Support

V informačním prostředí a v kybernetické doméně bude mít AČR, bez ohledu na fyzickou velikost, globální dosah. AČR musí mít schopnost tohoto dosahu využít a mít schopnost vést cílené ofenzivní kybernetické a informační operace. Musí rozvinout koncept kognitivního válčení a zavést jej do praxe.

AČR musí mít schopnost vést manévrovou operaci i samostatně na vlastním území nebo jako součást aliančních sil. Početní nevýhodu musí být schopná kompenzovat rychlostí manévru a rozhodovacího procesu, ale také schopností dlouhodobě udržet operační tempo a velmi rychle obnovovat bojeschopnost.

Udržitelnost

Udržitelnost je skupinou schopností, které umožní armádě přejít od vítězství v jedné bitvě k vedení války na operační a strategické úrovni. Tato skupina schopností je nenahraditelná pro úspěch v jakémkoli delším konfliktu a stejně tak rozhodujícím způsobem přispívá k věrohodnosti AČR jako odstrašující síly.

V oblasti lidských zdrojů se jedná o schopnosti zabránit nadměrným bojovým i nebojovým ztrátám personálu. Schopnost nahrazovat lidské ztráty a schopnost nahrazovat personál technickými prostředky včetně autonomních inteligentních systémů.

V logistice je to schopnost zabránit nadměrným ztrátám techniky, opravovat poškozenou techniku a získávat novou. Je nutné umět vytvořit a obnovovat zásoby pro dlouhodobý konflikt a zajistit bezpečnost dodávek během přípravy na válku, ale i v jejím průběhu. AČR musí mít schopnost zásoby rozptýlit, uchránit před zničením a efektivně je distribuovat rozptýleným jednotkám anebo jednotkám nasazeným mimo území republiky. V případě předem známého prostoru nasazení, to zahrnuje i předsunutí zásob.

Při zavádění zbraňových systémů a další techniky musí být kladen důraz na jejich doktrinální i technologickou kompatibilitu, interoperabilitu a na potenciál k další modernizaci („upgrade“).

Soubor schopností, týkající se udržitelnosti, bude ovlivněn technologickým pokrokem v oblasti robotických platforem, autonomních a bezosádkových platforem, internetu věcí²⁰ a umělé inteligence zaměřené na plánování, řízení udržení, distribuci a především bezpečné rozptýlení zásob a zásobovacích základů s ohledem na požadavek jejich účinné ochrany.

Velení, řízení a konzultace

Tento soubor schopností má komponent technologický a komponent lidský nebo sociální. Z lidského a sociálního hlediska musí mít AČR schopnost připravit velitele a štáby tak, aby byli schopni efektivně velet na všech úrovních, koordinovat činnost ostatních aktérů v prostoru operací a srozumitelně komunikovat s politickým vedením. To v sobě nevyhnutelně zahrnuje i výchovu velitelů k osobní iniciativě a ochotě přijímat samostatná rozhodnutí v souladu s konceptem „Mission Command“. Schopnost velitelů samostatně se rozhodovat musí být vyžadována a podporována již v době míru. Při tom všem mít rozhodovací cyklus kratší než nepřítel.

Z technologického hlediska je nezbytné mít odolný systém schopný sdílet a zpracovávat velké množství dat, podporovat a urychlovat rozhodování velitelů a štábů všech úrovní a umožnit připojení velkého množství rozptýlených, manévrujících prvků v reálném čase a na jakoukoli vzdálenost. Využití umělé inteligence umožní zmenšit velikosti a mobilitu štábů, a také zajistí velmi vysokou rychlost rozhodovacího procesu. Systém musí být robustní, mobilní a distribuovaný, ale zároveň odolný proti rušení a klamání i proti kybernetickému působení nepřítele. Musí být integrovaný do aliančního systému velení a řízení.

²⁰ Síť fyzických zařízení, vozidel, spotřebičů a dalších zařízení, které jsou vybavena elektronikou, softwarem, senzory a síťovou konektivitou. Ta umožňuje těmto zařízením se navzájem propojit a vyměňovat si data.

Ochrana

Je to schopnost minimalizovat zranitelnost personálu, zařízení, materiálu a činností vůči jakékoli hrozbě a za všech situací, včetně účinků zbraní hromadného ničení. Zahrnuje bezpečnost jako schopnost uchránit informace, materiál a personál proti špionáži, sabotáži, podvracení a terorismu. Zahrnuje také obranu, tedy schopnost eliminovat nebo omezit účinnost nepřátelské akce.

Ještě před vypuknutím ozbrojeného konfliktu musí mít AČR schopnost chránit vojáky i obyvatelstvo před informačním a kognitivním působením nepřítele. Musí mít schopnost bránit se v kyberprostoru a před elektromagnetickým působením nepřítele.

V průběhu konfliktu bude mít zásadní význam schopnost obrany před kinetickým úderem ze vzdušné a vesmírné domény. Tato schopnost zabráni nepříteli přenést boj na civilní obyvatelstvo a umožní manévry sil a fungování týlu. To zahrnuje i obranu proti balistickým raketám a hypersonickým zbraním. Tato ochrana nikdy nebude stoprocentní, a proto musí být založena na realistickém stanovení priorit a akceptaci rizika.

Obrana pozemní i vzdušné domény musí být založená na rozptýlení sil, maskování, manévru a na úderu na maximální vzdálenost. Statická obrana připadá v úvahu jen jako součást nasazení v rámci aliančních sil.

S růstem pravděpodobnosti použití jaderných a chemických zbraní roste na významu i schopnost ochrany proti zbraním hromadného ničení. Bez této schopnosti hrozí ztráta bojeschopnosti celých bojových formací jedním úderem nepřítele.

Informovanost

Je to schopnost nastavit a udržovat situační povědomí a úroveň znalostí požadovaných k tomu, aby velitelé měli na všech úrovních dostatek správných informací k včasnému rozhodnutí. Rozvíjet schopnost účinného zpravodajství ve prospěch zajištění obrany a bezpečnosti včetně včasné analýzy a vyhodnocení varovných indikátorů.

Informovanost v sobě zahrnuje schopnost sběru informací ze všech zdrojů a ve všech doménách. Dosah průzkumu musí být větší než u nepřítele a větší než je dosah vlastních prostředků kinetického působení. Tím budou vytvořeny předpoklady pro získání převahy v rychlosti rozhodovacího procesu.

Musí existovat schopnost shromažďování, přenosu a analýzy velkého množství dat a schopnost podpory rozhodování prostřednictvím hodnocení, analýzy, integrace a interpretace dat.

Závěr

Vývoj bezpečnostního prostředí ve světě nedává důvody k optimismu. Je pravděpodobné, že v následujících letech poroste soupeření mezi státy o postavení v globálním bezpečnostním řádu a o přístup ke světovým veřejným statkům. I do budoucna se předpokládá, že Severoatlantická aliance bude klíčem k obraně České republiky, to však nesnímá z Česka odpovědnost za zajištění obrany vlastního území.

Armáda České republiky, jako hlavní silový komponent naplňování národní bezpečnostní strategie, musí působit jako efektivní odstrašující i bojová síla. S tím souvisí požadavek na řešení problému výstavby jejích kapacit i přes omezené zdroje. Toho lze dosáhnout adaptací, která přihlíží k předpokládanému prostředí k vedení operací budoucnosti, přijetím moderních doktrín a balancováním priorit výstavby.

V první řadě musí být jednotky AČR snadno integrovatelné do sestavy aliančních sil. Kromě toho musí být AČR schopná i vedení samostatných operací k obraně země. Proto musí ve svém rozhodovacím procesu zohlednit všechny operační domény. Musí přijmout operační koncept, který upřednostní koncentraci efektu před fyzickou koncentrací sil a manévry před pozicičním bojem.

Musí mít funkční mobilizační systém a dostatečné zásoby včetně zajištěného systému jejich doplňování, aby dokázala rychle a dlouhodobě obnovovat bojeschopnost a aby vítězství na taktické úrovni dokázala zúročit na operační a strategické úrovni vedení války.

Nejsou předpoklady pro to, aby armáda měla v příštím konfliktu materiální převahu nad nepřítelem. Proto je nezbytné, aby usilovala o technologickou nadvládu, která jí umožní získat kognitivní převahu a výhodu v rychlosti rozhodování. Toho nelze dosáhnout bez aplikace umělé inteligence a ostatních přelomových technologií.

Armáda České republiky může obstát v budoucím konfliktu vysoké intenzity s technologicky vyspělým nepřítelem za předpokladu, že se na tento konflikt bude cíleně připravovat ve vzájemně provázaných oblastech lidských zdrojů, materiálně, technologicky i doktrinárně. Musí vytvořit, udržovat a uchránit dostatečné zásoby pro vedení dlouhodobého konfliktu. Musí mít nastaven na trhu práce konkurenceschopný management lidských zdrojů.

AČR musí být schopna provést velmi rychlý cyklus technologických inovací, založených na přejímání civilních technologií pro vojenské použití tak, aby byly východiskem pro získání převahy nad protivníkem. Armáda musí najít dostatek sebevědomí a důslednosti pro adaptaci aliančních doktrín pro použití národní armádou. Ve specifických oblastech musí přistoupit k vývoji doktrín vlastních.

Bylo by naivní si myslet, že bude možné zajistit stoprocentní obranu územní celistvosti a všech obyvatel České republiky vždy a za všech okolností a udržet obranný rozpočet v politicky akceptovatelných mezích. Z tohoto důvodu bude nezbytné nastavení realistických priorit a přijetí vědomých rizik. Tato rizika musí být přijata a jasně pojmenována na politické úrovni a komunikována směrem k veřejnosti.

Je zjevné, že jako středně velký evropský stát s omezenými zdroji máme jen limitované možnosti, jak dosáhnout těchto cílů. Tato vize zároveň ukazuje, že na cestě nestojí žádná nepřekonatelná překážka. Jak řekl Albert Einstein, „dělat stejnou věc znovu a znovu a očekávat jiné výsledky, je šílenství“. Musíme se tedy vydat jinou cestou a potřebujeme k tomu zejména chytrost, rozhodnost a důslednost. Tam, kde nemáme dostatečnou kapacitu a kvantitu, nasadíme adaptaci, flexibilitu, koncentraci efektu, promyšlený manévry, rychlost rozhodování a odvahu k technologické změně.